

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: РУСКИ ЈЕЗИК (други страни језик)

РАЗРЕД: **ДЕВЕТИ** (четврта година учења)

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: **2**

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: **68**

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Омогућавање развијања језичке компетенције ученика, што представља централни, незамјенљиви аспект учења језика, посебно развијање комуникацијских способности ученика;
- Боље упознавање ученике са властитом културом, научити их да је цијене, али и да разумију и поштују друге културе;
- Омогућавање свим ученицима да уживају у учењу, да буду мотивисани за учење, да науче размишљати, те да се оспособе за даље учешће у самосталном, појединачном или групном учењу, раду или обуци;
- Припремање ученика за ефикасно и одговорно учешће у друштву, развијајући њихов позитиван став према културалним, вјерским и другим различитостима које су присутне у њиховом друштву, развијајући на тај начин коректно и праведно друштво, које ће да вреднује такве различитости;
- Омогућавање ученицима да развију самопоуздање и самопоштовање, чиме стварају претпоставке за срећнији живот испуњен задовољством;
- Развијање радозналости, самосталности и креативности код ученика;
- Подстицање ученика на лијепо понашање у школи и на јавним мјестима, као и у кругу њихових породица;
- Развијање љубави према природи и еколошке свијести ученика;
- Развијање принципа хуманог односа између полова;
- Омогућавање континуитета и повезаности учења, језичких вјештина на страном језику пратећи кривуљу когнитивног развоја дјете;
- Развијање способности критичког мишљења, аргументовања властитих ставова и рјешавања проблема, као и способности слушања и уважавања мишљења других.

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ САДРЖАЈ

Ученици ће учити језик и проширивати свој вокабулар ослањајући се на знање стечено кроз учење других наставних предмета у оквиру планираних тема.

ИНТЕРКУЛТУРАЛНЕ ВЈЕШТИНЕ

Ученици ће:

- развијати своју способност споразумијевања на руском језику и тако развијати способност за поштовање других култура и цивилизација у Русији (ученици уче да уоче главне разлике између властите културе и различитих култура у Русији, да упознају обичаје и навике народа чији језик уче, те сличности и различитости између своје земље и Русије);
- навикавати да се на одговарајући начин понашају у комуникацији са припадницима култура у Русији;
- научити да поштују традицију, обичаје, навике других људи, итд.

УЧЕЊЕ КАКО ТРЕБА УЧИТИ

Ученици ће учити да:

- буду одговорни, активни и истрајни у учењу руског језика;
- користе различите начине учења карактеристичне за учење страног језика;
- користе информационе технологије за учења руског језика;
- самостално користе уџбенике, рјечнике, граматике и друге приручнике;
- буду активни на часу, пажљиво слушају и примјењују упутства и препоруке наставника.

САДРЖАЈИ И ИСХОДИ ПРОГРАМА

Тема	Садржаји
Професија	Врсте занимања; каријера, занимања будућности, занимања којих више нема; најпопуларнија/најтраженија/најплаћенија занимања; Систем образовања код нас и у Русији, и сл.
Наука, технологија и истраживање	Развој науке и технологије; технологија у будућности, Руси у свемиру и њихов допринос науци; славни научници/ историјске личности, њихове заслуге. Модерне технологије, позитиван/ негативан утицај, млади и модерна технологија (мобилни телефон, друштвене мреже, интернет, и сл).
Путовање	Називи држава/националности, туристичке дестинације, свјетске метрополе, необичне понуде за туристе; познате грађевине и историјске локације, настанак неких од њих; вокабулар везан за путовања; Превозна средства, основни вокабулар везан за сналажење у граду (уз помоћ мапе, Гугл мапе, навигације на телефону и сл), хотел, пошта, аутобуска станица, аеродром, и сл.
Медији	Интернет, телевизија (емисије некада и сад, ријалити емисије, и сл), радио, штампа, друштвене мреже и њихов позитиван/ негативан утицај на друштво, и сл.

У табели није дат оквирни број часова за реализацију теме. Наставник ће приликом планирања и припремања за наставни процес, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа сложености наставне теме и сл, одредити број часова који је потребан за реализацију појединих садржаја у оквиру неке теме. Преостали часови су предвиђени за писмене провјере постигнућа. У току сваког полугодишта треба реализовати по један ЗОТ. Поред наведеног, наставник планира и реализује и друге врсте писмених провјера постигнућа на основу потреба и процјене могућности ученика.

Исходи програма	Садржаји програма / Појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>РЕЦЕПЦИЈА</p> <p>Слушање и разумијевање Ученици ће да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумију суштину или детаље различитих форми текстова на теме и садржаје који су дио Наставног програма (професија, медији, путовања, и др), а који је уживо изговорен или су га послушали са аудио записа; - разумију и реагују на одговарајући начин на усмене поруке у вези са активностима на часу (говор наставника и другова, аудио и визуелни материјали у настави); - извуку тражену информацију из слушаног материјала; - разумију упутства и језичке структуре потребне у учионици. <p>Ученици ће да слушају текст и реагују вербално/невербално нпр:</p>	<p>Ученици ће учити и/или понављати:</p> <p>Именице / Имена существительные:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Промјенљиве и непромјенљиве врсте ријечи - Функције падежа и падежни наставци - Број именица (једнина и множина) - Род именица - Деклинације именица (тврда, мека, мјешовита промјена) - Генитив множине именица –изузечи - женски род (девушек, сестёр, журналист ок) - Деклинација именица женског рода -Ь/-ИЯ (новость, мать, дочь, Россия) - Множина именица , изузеци 	<p>Корелација са предметима који се изучавају у трећој тријади основне школе. Знања која се стичу у оквиру ових предмета доприносе бољем и успјешнијем развијању постигнућа и вјештина у области изучавања руског језика.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - цртају, разврстају слике, споје слике и текст/дијелове текста, означе тачне/нетачне изразе, одговоре на питања, допуне недовршене реченице и сл. <p>Читање и разумијевање Ученици ће да читају различите форме текстова у себи или наглас са правилном интонацијом и акцентом и реагују вербално/невербално:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумију значење прочитаног; - извуку тражену информацију из прочитаног материјала; - споје слике и текст/дијелове текста, означе тачне/нетачне изразе; - поставе питања/дају одговоре; - препричају прочитани текст коришћењем новог вокабулара у конкретним примјерима и реченицама, и сл. - изводе закључке о могућем значењу непознатих ријечи ослањајући се на општи смисао текста; - разумију и интерпретирају садржај илустрованих текстова (стрипове, ТВ програм, биоскопски програм, ред вожње, информације на јавним мјестима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом; <p>ПРОДУКЦИЈА</p> <p>Говор Ученици ће да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изговарају гласове и групе специфичне за руски језик и правилно интонирају ријечи, фразе и реченице; - учествују у једноставним разговорима и дискусијама на теме и садржаје које су саставни дио Наставног програма (нпр. о занимањима и плановима за будућност, сличностима и разликама између нашег и руског система образовања, туристичким дестинацијама, сналажењу на путовању/ непознатом граду, употреби различитих медија, омиљеним ТВ каналима и емисијама, и сл); 	<p>на –А,-Я -БЯ (города, учителя, братья)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Непромјенљиве именице <p>Замјенице / Местоимения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Врсте замјеница - Деклинација личних замјеница - Деклинација присвојних замјеница - Показне замјенице - Одричне замјенице-деклинација (никто,ничто) - Повратна замјеница себе –деклинација - Неодређене замјенице с ријечцама -то и -нибудь (деклинација и употреба); <p>Придјеве / Имена прилагательные:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Описни придјеве, једнина и множина - Деклинације придјева (тврда и мека промјена) - Компаратив (прости непромјенљиви и сложени облик) - Суперлатив (прости и сложени облик) - Дуги и кратки облици придјева <p>Глаголе / Глаголы:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Глаголи кретања: идти-ходить, ехать-ездить, плыть-плавать, бежать-бегать, лететь - нести-носить, вести-водить, везти-возить) - Глаголи кретања са префиксима - Прва, друга и нерегуларна конјугација глагола (есть,дать,хотеть,бежать) - Конјугација глагола у прошлом, садашњем и будућем времену / понављање / изузеци) - Повратни глаголи/садашње, прошло и будуће вријеме) - Глаголски вид - Двовидски глаголи - Употреба инфинитива уз глаголе мочь, любить, хотеть 	
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - користе у говору временске одреднице (нпр. исказу датум, питају и одговарају колико је сати) - изнесу сопствено мишљење и образложе свој став, изразе слагање/ неслагање, уз образложење; - говоре о садашњим/прошлим/будућим догађајима - препричају причу/догађај; - учествују у активностима у којима играју додијелене улоге; - дају/изврше једноставне наредбе/упутства; и сл; - постављају питања и дају одговоре, и сл. <p>Писање Ученици ће да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примјењују ортографска правила писања; - се писмено изражавају на теме и садржаје које су саставни дио Наставног програма (нпр: напишу своју биографију, опишу једно своје путовање, позитиван/негативан утицај коришћења медија и њихов утицај на младе/ друштвену средину, напишу једнодневни ТВ програм, и сл); - самостално напишу кратак састав на већ познату тему; - користе писање за изражавање сопствених потреба и интересовања (лична порука, честитка, електронска пошта, и сл.); - попуне једноставне обрасце траженим подацима; - запишу кључне информације и препричају оно што су видјели, доживјели, чули или прочитали; - допуне неодвршене реченице, табеле, укрштенице, сложе испремјештане ријечи у смислене реченице, и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> - Прошло вријеме - изузеци у мушком роду (мог, нёс, привёз...); - Заповједни начин <p>Прилоге / Наречия:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прилози за мјесто и правац - Прилози за вријеме - Прилози за количину - Прилози за начин - Компаратив и суперлатив прилога - Неодређени прилози са ријечцама -то и -нибудь <p>Приједлоге/ Предлоги:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Приједлози у руском и српском језику – разлике у употреби - Приједлози-о, к, у, для, в, н, с – употреба <p>Бројеве / Имена числителъные:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Датуми, године, годишња доба, исказивање времена - Главни бројеви до 1000, милион, милијарда (деклинација) - Редни бројеви до 100 (деклинација) - Разломци / децимални бројеви - Слагање именица са бројевима <p>Реченице/Предложения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проста и сложена реченица-разлике - Главни и споредни реченични чланови (рецептивно) - Безличне реченице - Исказивање одричности - Ред ријечи у потврдним, одричним, упитним и заповједним реченицама 	
---	---	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ - СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ

Настава руског језика у основној школи се усмјерава на когнитивно учење. Приликом реализације наставног процеса паралелно се развијају и усмена и писана комуникација. То значи да се пажња подједнако посвећује развоју свих језичких вјештина: слушању и читању у оквиру разумијевања, говорној интеракцији и продукцији, те писању и њима се приступа и на интегрисан и на индивидуалан начин.

У реализацији наставног процеса, у средишту пажње је ученик и процес учења. Наставник није више једини извор знања, него је, у складу са методолошким постулатима, модел и треба да упућује ученике да користе друге изворе знања и како да уче.

Атмосфера на часу треба да буде пријатна и радна, јер таква атмосфера дјелује подстицајно на ученике. Код ученика треба развијати демократске особине и осјећај за емпатију. Наставник треба да развија код ученика самопоуздање и независност, кооперативност, колаборативност, културу дијалога, толерантност, разумијевање и уважавање различитости, мултикултуралности и плурилингвалитета, способност критичког мишљења, аргументовања властитих ставова и рјешавања проблема.

У наставном процесу, матерњи језик треба користити што је мање могуће, тј. само у ситуацијама када је то крајње неопходно. Наставник треба да води рачуна да наставу реализује тако да је прилагођена различитим нивоима постигнућа ученика у одјељењу, као и различитим стиливима учења.

Приликом припремања за наставни процес и у његовој реализацији, наставници треба да користе разноврсне и савремене методе (метода демонстрације, илустрације, рада са текстом, разговора, рјешавања проблема, итд), облике рада (рад у пару, рад у групи, индивидуални рад, итд), типове задатака (подваци, заокружи, допуни, напиши, допиши, итд) и расположива наставна средства (аудио и видео материјал, постери, рјечници, итд) што омогућава ученицима да увјежбају и што боље усвоје презентоване садржаје тј. развију и унаприједи језичке компетенције. Наставник треба да подстиче ученике да активно учествују у самом наставном процесу тако што ће им омогућити да и они генеришу неке од додатних материјала који се користе на часу.

Слушање и разумијевање - Наставник треба да користи што разноврсније снимљене прилагођене материјале за слушање с циљем оспособљавања ученика да разумије природан говор и различите дијалекте стандардног говорног језика.

Читање и разумијевање - За развијање ове вјештине треба користити разноврсне изворне прилагођене текстове уз кориштење одговарајуће технике читања. Разумијевање текста се може провјеравати за вријеме или након читања. За провјеравање разумијевања прочитаног текста треба користити разноврсне вјежбе типа допуњавања, повезивања, избора понуђеног одговора, одговора на питање и сл.

За ове двије вјештине је потребно истаћи да ученици не морају разумјети цијели текст од ријечи до ријечи, али је потребно да разумију текст у глобалу и идентификују потребну информацију у тексту.

Говор - Препоручују се активности које омогућавају размјену знања, информација, идеја, мишљења, било да се ради о активностима дијалогског или монолошког типа. Пожељно је да у активностима учествује што више ученика (рад у пару/групи).

Писање - За развијање ове вјештине може се користити писање на задату тему или писање по датом моделу. Наставник треба да одради квалитетну припрему, увод у писање састава, у смислу дефинисања и представљања рубрике, односно захтјева који треба да се испуне приликом писања састава. Састав може бити у виду краћег описа породице, личног описа, честитке и сл. Такође, на овом нивоу ученици треба да одговарају на питања последице текста. Ученицима треба указати на важност самог процеса писања и писменог изражавања. Писани текст треба да има одговарајућу форму, лексику, те граматичку, правописну, и

интерпункцијску тачност.

У настави руског језика, за учење граматичких структура препоручује се индуктивни приступ. Ученици, из низа предочених примјера, идентификују језичке структуре и уче правила која касније примјењују у пракси.

Грамматичке структуре се уводе постепено и примјењују на великом броју вјежбања базираних на реалним ситуацијама. Приликом објашњавања граматичких садржаја наставници треба да сведу употребу сложене терминологије (метајезика) на минимум. Понављање већ познатих структура омогућава да ученици утврде оне дијелове које нису најбоље савладали у претходном периоду. Познавање граматичких правила није циљ наставе руског језика, стога не треба тражити од ученика да их репродукују уколико их правилно употребљавају.

Лексика је један од битних елемената у учењу страног језика. За објашњавање нове лексике, наставници треба да користе контекстуални приступ. Ученике треба подстицати на усвајање парадигми ријечи и колокација коришћењем савремених приступа настави лексике, нпр. креирањем мапа ума или мрежа.

Код исправљања грешака, наставник треба да буде обазрив. Ученике не треба прекидати због грешака које праве у току усменог излагања. Наставник треба да укаже на њих по завршетку излагања или да се користи методом тзв. корективне повратне информације. У писаним радовима, наставник треба да означи врсту грешке. Када је то могуће, треба пружити прилику ученицима да исправе грешке самостално или сарађујући/дискутујући са другим учеником/ученицима.

Препоручује се писано и усмено тестирање усвојености вокабулара и граматике у контексту, а не директним испитивањем значења ријечи и знања граматичких правила.

Домаћи рад - као наставак рада у школи, омогућава ученику континуитет у усвајању презентованог градива.

Пројекти - Израда пројеката је веома корисна за ученике у настави руског језика. Оваква активност омогућава развијање самосталности и одговорности код ученика. Пројектни задатак треба да је јасно дефинисан, са детаљним упутством за израду и прилагођен способностима ученика. Наставник припрема и представља рубрику (захтјеве које треба испунити приликом рада на пројектном задатку) са којима упознаје ученике. Ученици могу реализовати пројектни задатак индивидуално, у пару или у групи (што зависи од плана рада наставника и договора између ученика и наставника). Завршетак рада на пројекту представљају презентације које ученик/пар/група реализују на часу. Презентације могу бити разноврсне (усмене, зидне новине, постери, итд).

Праћење, вредновање и оцјењивање

Приликом оцјењивања ђака, наставници треба да праве разлику између учених и научених структура. Учено градиво, на примјер, односи се на препознавање одређених глаголских форми, док научено градиво подразумијева тачну употребу одређених глаголских форми у контексту. Када је ријеч о вокабулару, научено градиво се односи на учениково познавање значења ријечи, док усвојени вокабулар подразумијева употребу ријечи у различитим контекстима.

Праћење, вредновање и оцјењивање ученика је континуиран и сталан процес у настави руског језика. Наставник прати напредовање ученика током рада и води евиденцију о постигнућу сваког ученика појединачно. Вредновање постигнућа ученика се заснива на исходима учења. Наставници прате, вреднују и оцјењују ученике путем усмених и писаних провјера постигнућа у складу са важећим Правилником о оцјењивању ученика у основној школи и методици наставе руског језика.

Усмене провјере постигнућа се врше у току реализације наставних садржаја на часовима, тј. рада у пару, у групи и индивидуалног рада ученика. Наставник редовно прати и записује

запажања о правилном изговору, јасном изражавању, правилној употреби граматике, богатству вокабулара, начину изражавања, сналажењу у разним ситуацијама. У току полугодишта, пожељно би било да наставник најмање два пута оцијени ученика према способностима за учествовање у говорној интеракцији и за усмено излагање.

Писмене провјере постигнућа се реализују кроз низове задатака објективног типа, контролне радове, диктате и вишеминутне провјере постигнућа, писање слободних или састава на задату тему, расправа и извјештаја. Приликом вредновања и оцјењивања води се рачуна о правопису, јасном изражавању мисли, логичком излагању идеја, граматичкој тачности, богатству вокабулара, конструкцији реченица, организацији текста. Током оба полугодишта потребно је реализовати по један ЗОТ. Поред наведеног, наставник може да планира и реализује и друге врсте писмених провјера, а у складу са методиком наставе руског језика и постигнућима и способностима ученика. Праћење напредовања и вредновање постигнућа треба да благовремено пружи повратну информацију (непосредно након активности ученика и/или у току обављања те активности). Информација треба бити конкретна (разумљива ученику и родитељу/старатељу) и односити се на активности и резултате рада ученика, а никако на ученикову личност. Приликом постављања питања, захтјева и задатака који ученици треба да рјешавају, треба водити рачуна да садрже и више нивое знања (анализа, синтеза, примјена). На почетку школске године наставници треба да упознају ученике са системом рада и оцјењивања. Поред контролних радова, писаних вјежби, тестова и других врста задатака, оцјењује се ученикова активност на часу. У том смислу би требало избјегавати класично усмено испитивање ученика, већ усмену оцјену извести на основу ученикове активности на часу. Уколико ученик није активан и не одговара на наставниково подстицање да се укључи у рад одјељења, наставник га може усмено испитати и на тај начин провјерити и вредновати његово знање.

ИСХОДИ УЧЕЊА:

Ученици деветог разреда основне школе ће моћи да савладају, у говорној и писаној комуникацији, програмске садржаје дате у Наставном плану и програму, развијајући и унапређујући истовремено све језичке вјештине. Ученици треба да препознају гласове, нагласак, ритам, интонацију руског језика и стекну навику слушања текстова на овом језику, да учествују у разговору и повезано говоре, да препознају смисао текста који садржи познате информације, као и да примијене основна правописна правила у састављању кратких (вођених или самосталних) текстова. Ученици треба да разумију и користе познате свакодневне изразе и једноставне фразе које се односе на испуњавање конкретних потреба. Могу да представе себе и друге особе, и да одговарају на питања о себи и другима, и о особама које познају тј. стварима које посједују. Могу да воде разговор под условом да саговорник говори полако и разговјетно и да је спреман да помогне, те да повежу наставне садржаје са властитим животним искуством (одговоре на питања о професији, науци, технологији, различитим истраживањима, медијима и њиховом значају и утицају на живот младих, о значају савремене науке и технологије у модерном друштву, о путовањима, омиљеним дестинацијама, о свом будућем занимању, начину избора занимања, о најтраженијим занимањима данашњице и сл).

ИЗВОРИ

- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске
- Приручници, , граматике и рјечници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске